

KUTATÁSI BESZÁMOLÓ

Kistelepülési fejlesztések Sóly Községben: A helyi lakosság helykötődésének és helyidentitásának feltárása

Készítette:
Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar,
Ember–Környezet Tranzakció Intézet, Környezetpszichológia Kutatócsoport

Kutatásvezető:
Dr. Dúll Andrea DSC
MTA doktora, intézetigazgató egyetemi tanár

Munkatársak:
Balázs Bálint, Demeter András

Közreműködő:
Ispán Krisztina, polgármester, Sóly

Készült az RRF-2.3.1-21-2022-00013 azonosítószámú „Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium” elnevezésű projektben, Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének keretében, az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközének támogatásával.

Budapest-Sóly, 2026. január 31.

Tartalomjegyzék

Bevezetés 3
Sóly, az elemzés helyszíne 3
A projektben alkalmazott módszertan társadalmi innovációja 3
Résztvevő partnerségek kiépítése 4
A kutatás lépései 6
A kutatásban résztvevők toborzása és kiválasztásának módszertana 6
A kérdőíves kutatás lebonyolítása és tartalma 6
Az elemzés módszertana 6
A környezetpszichológiai kérdőívcsomag adatainak leíró szintű elemzése 7
Mellékletek 18
1. sz. melléklet: Workshop a településen 18
2. sz. melléklet: Rövid hír a kérdőívről 20

Bevezetés

A XXI. századi településirányításban az épített és természeti környezet már nem csupán fizikai keretként, hanem egy komplex rendszer részeként értelmezhető, amelyben meghatározó szerepet játszik a lakosság közterekhez, kulturális emlékekhez és helyi szolgáltatásokhoz fűződő viszonya. Ebben a miliőben a településvezetés számára felértékelődik a helykötődés és a helyidentitás bonyolult rendszere. Tudományosan igazolható ugyanis, hogy ha a lakosság érzelmileg is kötődik a térrendszerhez és a város egyes részeihez, az közvetlen gazdasági előnyt jelent: az emberek nagyobb eséllyel választják hosszú távú lakhelyükül az adott települést, a látogatók pedig több időt és erőforrást töltenek el a régióban.

Az ELTE Ember-Környezet Tranzakció Intézete (ELTE EKTI) által kifejlesztett új típusú településelemzési módszertan pontosan ezt a dinamikát teszi mérhetővé és kezelhetővé a döntéshozók számára. A módszertan alkalmazásával a fejlesztési tervek – legyenek azok infrastrukturális „hard" beruházások vagy közösségépítő „szoft" jellegű projektek – sokkal pontosabban illeszthetők a helyi igényekhez. Ez a megközelítés minden magyarországi település alapvető érdeke, hiszen a lakosság látens és közvetlen viszonyulásainak feltárása segít mélyebben megérteni a globális és lokális gazdasági-társadalmi folyamatokat, valamint a lakosság települési térrel kapcsolatos valós vágyait.

A „Kistelepülési fejlesztések Sóly Községben: A helyi lakosság helykötődésének és helyidentitásának feltárása" című projektben az ELTE EKTI kutatói egy környezetpszichológiai kérdőívet vettek fel Sóly Község Önkormányzatának segítségével. A kérdőívben arra keresték a választ, hogy a településen lakók általánosságban mennyire elégedett az életükkel, a településsel és az otthonukkal. Ennek mélyebb megértéséhez az alapvető demográfiai adatokon, valamint az ingázási szokások feltárásán túl, a Sóllyal kialakult pszichológiai kapcsolatot is kérdezték a kutatók. Mindezen adatok lehetővé teszik a település életében a kritikus fejlesztési pontok meghatározását az önkormányzat számára. A kérdőív eredményeit egy workshopon mutatták meg a kutatók sólyi lakosságnak. A workshopon a kérdőív további elemzési irányairól is szó volt.

Sóly, az elemzés helyszíne

A Balaton-felvidéknek a Bakony hegységgel találkozó törésvonalában, Veszprém és Várpalota között félúton, a 8-as főúttól déli irányban néhány száz méterre találjuk a 556 lakosú szép fekvésű kis települést. Betereg vagy más néven Sóly falu a jelenlegi település helyén állt már feltehetően a magyarok honfoglalása előtt is, vagy rövidesen azután. Első írásos említése Szent István 1009-ben kelt oklevelének – mely a veszprémi püspökség határait jelöli ki – datálásában történik. Néhány történetíró szerint Szent István a falu határában győzte le a lázadó Koppányt. A faluban található az ország legrégebbi falusi temploma. A XVIII. századtól működött a településen a zirci ciszterci apátság tulajdonában lévő híres papírmalom, mely döntően az apátságot látta el papírral. Ennek romjai most is láthatóak. A falu határában híres szőlőkultúrát találunk, melyről Fényes Elek azt írja: "Bora igen derék, s ha állni hagyják a somlóival vetekedik".

A projektben alkalmazott módszertan társadalmi innovációja

A projekt újdonsága, hogy egy eddig elsősorban tudományos környezetben alkalmazott, kvantitatív elemeket ötvöző településelemzési módszertant (környezetpszichológiai kérdőív) ültettek át a gyakorlatba, kifejezetten kistelepülési környezetbe. Az ELTE EKTI által fejlesztett kutatási irányok – helykötődés, helyidentitás, térhasználat, szolgáltatási elégedettség – mérése eddig nem volt része a hazai településfejlesztési gyakorlatnak – mindez Sóly településen is újdonság.

Az ELTE EKTI által fejlesztett településelemzési módszerek jelenleg nem képezik részét a településfejlesztési gyakorlatnak. A fejlesztési programok és jogszabályi előírások többnyire a szocioökonómiai (munkaerő, népességváltozás, vállalkozások helyzete, szociális mutatók stb.) mutatókra támaszkodnak. A településfejlesztés gyakorlatába bevitt mély településelemzés azonban hozzájárul egy újfajta, összetettebb fejlesztési szemlélet kialakításához, amely figyelembe veszi az emberek térhasználatát, viselkedését és téri kapcsolódását is. Ennek az újfajta településfejlesztési szemléletnek az éles tesztje zajlik a társadalmi innováció szellemében Sóly Községben. A településelemzési kérdőív helykötődést és helyidentitást, a településsel és a szolgáltatásokkal való elégedettséget mérő tételei, valamint a workshop adatai tovább árnyalják a turizmusfejlesztés, szolgáltatás-fejlesztés lehetőségeit a településen. Így a közösség jobban „sajátjának érezheti", a különböző programok és stratégiák mentén megvalósított beavatkozásokat.

Az alkalmazott kérdőíves módszertan új minőséget hoz a döntéshozatalba: az emberek érzelmi és funkcionális kötődésének vizsgálata olyan beavatkozási pontokat mutat meg, amelyek a közösségi jólétet és helyi megtartóerőt növelik.

A kutatás különösen innovatív, mivel:

- nemcsak mérést, hanem közösségi értelmezést is kínál;
- alkalmas arra, hogy adatvezérelt fejlesztési stratégiák alapjául szolgáljon;
- jól alkalmazható más kistelepülések számára is, adaptálható formában.

Résztvevő partnerségek kiépítése

A mostani társadalmi innovációs partnerség célja feltérképezni, hogy a helyiek és az idelátogatók milyen igényeket fogalmaznak meg a közösségi szolgáltatásokkal, turizmussal és életminőséggel kapcsolatban. Az eredmények alapján az önkormányzat megalapozott fejlesztési döntéseket tud hozni.

A jelen projekt hátterében több már megkezdett vagy tervezett program is áll Sóly településén:

- Turisztikai koncepciók: Helyi középiskolás és egyetemi hallgatók bevonásával számos tematikus program- és fejlesztési terv készült el a községben. Ezek között szerepel a „Szent István nyomában" tematikus séta, történelmi túraútvonalak, jógatábor, lecsófesztivál, kézműves piac, családi Mesetér park és közösségi események sora, melyek a település örökségére és természeti értékeire épülnek.
- Nemzetközi együttműködés: Sóly aktív résztvevője az Interreg Duna Régió keretében megvalósuló Caring Communities – Gondoskodó közösségek programnak, amely során azt dolgoztuk ki, hogyan tudjuk a helyi időskorúakat a mindennapjaikban támogatni közösségi és önkormányzati eszközökkel.
- További uniós fejlesztési potenciál: A település a Magyar Fejlesztésösztönző Irodával (MFOI) együttműködve olyan európai uniós pályázatokat térképez fel, amelyek a kistelepülési sajátosságokra reagálnak. A mostani kutatás eredményei konkrét alapot képezhetnek ezen nemzetközi pályázatokhoz is.

A felvett kérdőív eredményeinek értelmezése, valamint a workshopon megvalósított előadás és beszélgetés hosszú távú hatása, hogy a kutatások által világos képet kap Sóly közössége a jövőképeiről és a fejlesztési prioritásokról. Így a településfejlesztések nemcsak vonzóbbá tehetik a községet a látogatók számára, hanem a helyi lakosság számára is élhetőbbé, szerethetőbbé és megtartó erejűvé válhat Sóly.

A projekt során feltárt igények segítenek az önkormányzatnak abban is, hogy a térségi turisztikai kínálathoz jobban illeszkedő szolgáltatásokat hozzon létre, és megalapozott döntéseket hozzon infrastrukturális fejlesztésekről (pl. pihenőhelyek, mosdók, parkolók, kerékpárutak). A kutatás a település identitásának megerősítését, a közösségi összetartozás élményének növelését és a helyi gazdaság élénkítését is szolgálja.

A kutatás lépései

Mivel a településen összetett téri viszonyulásokat szeretnénk vizsgálni, ezért vizsgálatunkban komplex módszertant alkalmazunk.

A kutatásban résztvevők toborzása és kiválasztásának módszertana

A kérdőíves kutatásban olyan 18 életévet betöltött személyek vehettek részt, akik életvitelszerűen Sóly településen élnek. A kutatásnak nem előfeltétele a bejelentett lakcím vagy a megjelölt területen megvalósuló lakástulajdonlás - a lakóhely önbevallásos alapon kerül meghatározásra. Az online kérdőív felvételénél nem törekszünk a reprezentativitásra, a résztvevőket online közösségi médiafelületen érjük el, hólabda módszerrel. A résztvevő a rövid hírrel tájékozódik a kutatásról (ld. 2. sz. melléklet), majd – miután ez alapján időt szán a részvételre – a tájékoztató és beleegyező nyilatkozat elolvasását követően önkéntes beleegyezése után vehet részt a kutatásban.

A kérdőíves kutatás lebonyolítása és tartalma

Az online kérdőív 10-12 perc hosszúságú, és a kutatói célnak megfelelően válogatjuk össze a kérdéseket. Az online kérdőív terjesztését a települési önkormányzat segítette: a soly.hu-n megjelent egy hír a kérdőívről, valamint Ispán Krisztina polgármester minden háztartásba bedobta a kérdőív felhívását.

A kérdőívcsomag részei voltak a szociodemográfiai kérdéseken és az ingázási szokások felmérésén túl az élettel, a településsel és az otthonnal való elégedettséget mérő kérdőívek. Ezeken túl a kérdőívben megtalálható volt a látens viszonyulást mérő kérdések (helykötődés és helyidentitás), valamint a jól-létet mérő itemek is.

Az elemzés módszertana

A kérdőív központi elemét alkotta az Elégedettség az Élettel Skála / Satisfaction with Life Scale (SWLS) magyar változata (SWLS-H), a Településsel való Elégedettség Skála (SWSS), valamint az Otthonnal való elégedettség skála (SWHS) magyar nyelvű verziói. Mindegyik skálán 5-5 tételre kellett választ adniuk a kitöltőknek egy 7 fokozatú Likert-skálán, az összesített magasabb pontszámok a magasabb elégedettséget jelentik. A kitöltőknek ezenfelül a WHO Jól-lét Kérdőívének (WHO Well-Being Questionnaire) magyar változatát volt lehetőségük megválaszolni, amely szintén 5 tételből állt, és 4 fokozatú Likert-skálán adhatták meg válaszaik, ahol az összesített pontszámok alapján a magasabb pontszámok a magasabb pozitív érzelmi és mentális állapot (jól-lét) megélését jelölték az előző két hétre visszatekintve. Továbbá a településsel fennálló látens környezeti viszonyulást (az érzelmi kötődést és identifikációt) mérő Helykötődés és Helyidentitás kérdőívet prezentálta a csomag, mely kérdőívek mindegyike 5-5 tételből állt és egy 6 fokozatú Likert-skálán adhattak választ a tételekre a helyiek. A magasabb összesített pontszámok magasabb helykötődést és helyidentitást indikáltak.

A kérdőívek kiértékelését követően kapott skálaértékek így lehetőséget biztosítottak arra, hogy paraméteres és nemparaméteres statisztikai elemzéseket végezzünk az egész mintán, referenciaként a skála középértékeit használva (pl. az elérhető skála középértékhez képest magasabb-e a sólyiak érzelmi kötődése a településhez). Ugyanakkor a kérdőív segítségével megismert szociodemográfia és ökonómiai adatok lehetőséget biztosítottak arra is, hogy a különböző csoportok szerint is megvizsgáljuk a helyiek skálaértékeit (pl. nemek vagy iskolai végzettség szerint) és összevessük azokat egymással. Az előzetes feltételezések és korábbi településkutatási tapasztalatok mellett a 2026. januári workshop is támogatta az alcsoportok megfelelő, helyi sajátosságokhoz illeszkedő kialakítását.

A környezetpszichológiai kérdőívcsomag adatainak leíró szintű elemzése

Szociodemográfiai és -ökonómiai adatok és az ingázási szokások leírása

A sólyi lakosok számára kiküldött kérdőív 2026. január 14. és 22. között volt elérhető. Ezen időszak alatt 158 fő kezdte meg a kitöltést, azonban egy részük végül nem töltötte ki végig az online kérdőívcsomagot, így az annak lezárását követően történő adattisztítás elvégzése után mindösszesen 95 fő adatainak figyelembevételével történhetett meg az adatok elemzése. Összességében tehát a 2024. év végén regisztrált lakónépesség 17,1%-a töltötte ki a környezetpszichológiai kérdőívcsomagot.

A válaszadók között 43 férfi (45,3%) és 50 nő (52,6%) volt, továbbá két személy (2,1%) nem kívánta megadni a nemét. A kitöltők átlagéletkora 46,13 év (SD = 12,94), a legfiatalabb 18, a legidősebb 80 éves személy volt, és 76,3%-uk, azaz 71 fő gyermekkel közös háztartásban élt a kitöltés idején. A válaszadók végzettségét tekintve legtöbbjük (41 fő, 43,2%) főiskolai vagy egyetemi végzettséggel rendelkezett, középiskolát végzett érettségivel (27 fő, 28,4%), őket a szakmunkásképzőt végzettek csoportja követi (20 fő, 21,1%). Alapfokú végzettséggel rendelkezik négy fő, azaz a minta 4,2%-a, továbbá egyetlen befejezetlen általános iskolai tanulmányokkal bíró személy sem szerepelt a kitöltők soraiban, ugyanakkor három személy (3,2%) egyéb, a kérdőívben fel nem sorolt típusú végzettséggel bír, vagy nem válaszolta meg a kérdést.

A kitöltők közül 74 fő adott választ arra a kérdésre, hogy mióta él a településen. A válaszok az 1967. valamint a 2025. év közé esnek, és ezen válaszok középértéke (2013) arra utal, hogy a válaszadók fele már 2013 előtt is, másik fele azonban 2014 óta él Sólyon, azaz az elmúlt 12 évben választotta lakhelyéül a községet, továbbá a legtöbben (6-6 fő, azaz 6,3-6,3%) 2007-ben és 2019-ben költöztek Sólyra. Születése óta mindösszesen a kitöltők 17,9%-a él a községben, míg 82,1%-uk később költözött a településre. A ideköltözők legnagyobb része Veszprémből érkezett Sólyra (37 fő). A rangsorban a második helyet Budapest foglalja el 5 fővel, a harmadik helyen Hajmáskér található, ahonnan négy fő költözött a településre. Figyelemreméltó, hogy a többi válaszadó esetében is lényegében csak dunántúli településekről érkezőket találhatunk a kitöltők körében.

A Sólyra költözés okaként leggyakrabban megjelenő válaszok közt a családi okok (házasságkötés, öröklés), a kertes házban való (nyugalmas) élet igénye, a környék szépségének és természeti értékeinek kiemelése, a Veszprémhez való közelsége, valamint a telkek és ingatlanok elérhető ára szerepelt.

A terveket és szándékokat is figyelembe véve a válaszadók döntő hányada 93,6%-a nem tervezi, hogy három éven, azaz belátható időn belül elhagyná a települést. A családdal rendelkező válaszolók 67,6%-a, azaz valamivel több mint kétharmada azt is gondolja, hogy gyermeke(i) számára is megfelelő hely lehet Sóly a jövőben, míg 32,4%-a kitöltőknek úgy ítélte meg, hogy a következő generációnak nem feltétlen fog szándékában állni a településen maradni hosszabb távon.

A válaszadók körében mindösszesen 6 fő, azaz 6,4%-a válaszolta azt hogy szándékában áll elhagyni Sólyt a közeljövőben. A távozni szándékozók átlagosan 83,3%-ban valószínűnek is tekintik ebbéli szándékaik megvalósítását a következő három évben. A beérkezett szöveges válaszok alapján a távozás okaként megjelent, hogy a család és/vagy a barátok más településen élnek, az egyetemi tanulmányok elkezdésének szándéka, illetve két esetben az is, hogy a település légkörével vagy kialakításával észlel problémát a válaszadó, ugyanakkor a maradást ösztönző fejlesztési igények tekintetében nem került megfogalmazásra csak a több helyi szolgáltatás elérhetősége, de ezt az igényt is csak egyetlen kitöltő fogalmazta meg.

A kitöltők jelentős része (45,3%, 43 fő) heti öt napot ingázik a munkája miatt Sólyról más településre, 21,1%-a, tehát 20 fő helyben dolgozik, 20%-uk, azaz 19 fő ennél is többet, heti 6-7 napot ingázik, míg 13,7%-uk, azaz 13 fő 1-4 nap ingázik minden héten a megélhetés megteremtése miatt. Az ingázással töltött napok eloszlását a válaszadók körében az 1. ábra foglalja össze.

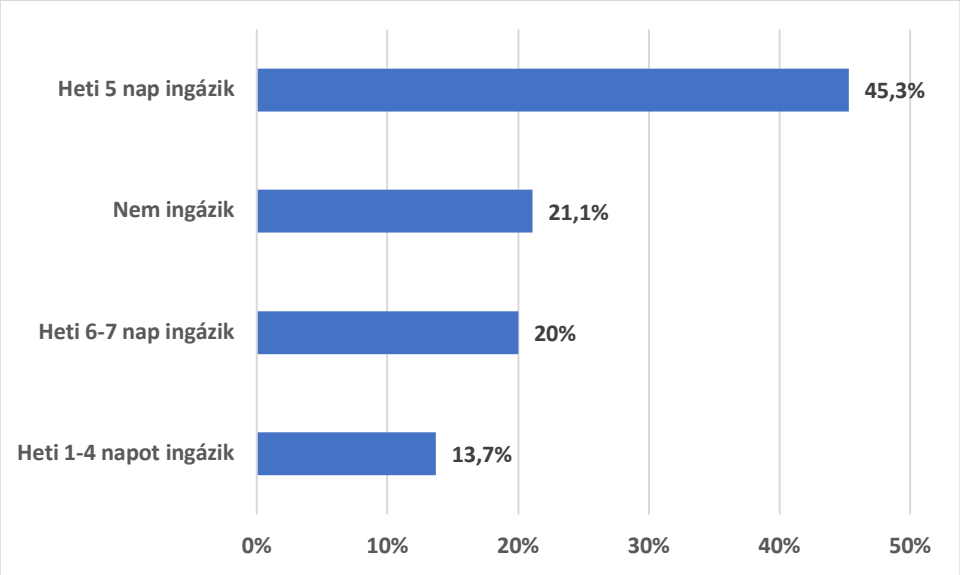

1. ábra: A kitöltők heti ingázással töltött napjainak eloszlása

A napi szinten oda-vissza történő ingázással töltött idő szempontjából elmondható, hogy átlagosan 46,79 percet (SD = 36,63) töltenek munkába történő utazással a helyiek. Legtöbben, 28,2%-uk 30 percet, 16,9%-uk 40 percet, 15,5%-uk 60 percet ingázik naponta. Az ingázási időtartam csoportosítás szerint az alábbi, 2. ábrán tekinthető meg, mely alapján látható, hogy az ingázók legnagyobb hányada a fentebb leírtaknak megfelelően nem meglepő módon naponta legalább 30-59 percet tölt el az úton, és ez az eredmény vélhetően egybevág azzal, hogy a válaszadók 67,1%-a Veszprémbe jár dolgozni, és 78,7%-uk személygépjárművel ingázik. Ugyanakkor az ingázók 26,8%-a naponta egy óránál is több időt tölt el a munkába utazással (18,3% 60-89 percet, 8,5% pedig 90 percet vagy többet), és mindössze 16,9% utazik oda-vissza félóránál kevesebbet a munkahelye miatt.

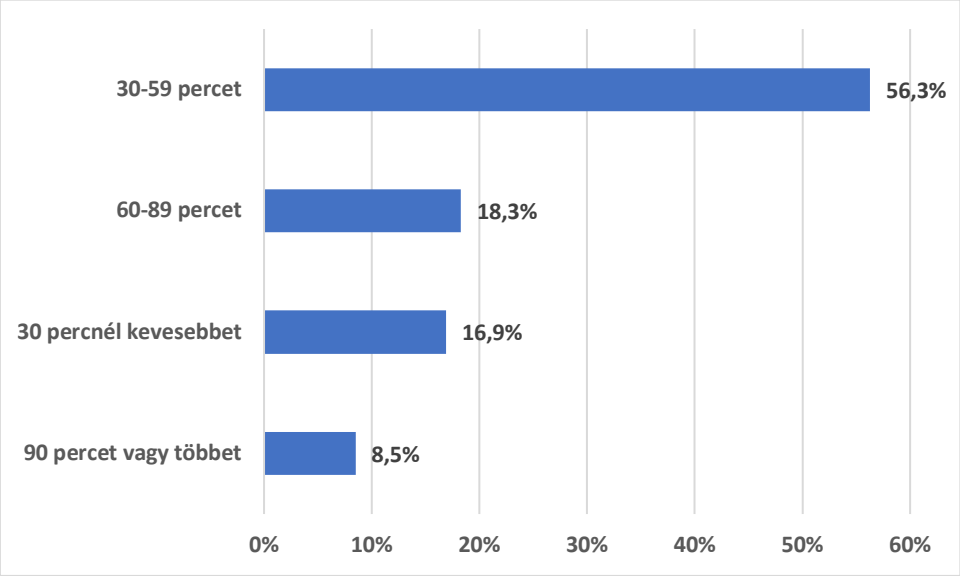

2. ábra: Az ingázással töltött idő csoportosítás szerinti eloszlása

Az ingázáshoz igénybe vett közlekedési eszközök tekintetében a korábban említetteknek megfelelően a sorrend élén a személygépjármű használata áll (78,7%), míg 10,7% vegyesen használja autóját és a közösségi közlekedést, és további szintén 10,7% használja kizárólagosan a közösségi közlekedést a munkába járáshoz.

Az anyagi helyzettel kapcsolatos válaszokat tekintve elmondható, hogy egyáltalán nem (8,4%, 8 fő), vagy inkább nem elégedett (8,4%, 8 fő) anyagi helyzetével a válaszadók 16,8%-a, azaz 16 fő; közepesen elégedett 28,4% (27 fő), míg inkább elégedett 36,8% (35 fő), és teljesen elégedett 17,9% (17 fő), azaz összességében 52 fő, akik így az egész minta 54,7%-át teszik ki. Az egy főre jutó összes havi nettó bevételt tekintve a legtöbb válaszadó a 250 001 – 350 000 Ft-os (31,7%), a 150 001 – 250 000 Ft-os (20,7%), illetve a 350 001 – 450 000 Ft-os (18,5%) bevételi sávba tartozik. A bevételi sávok szerinti válaszadói eloszlást az 1. táblázat mutatja.

bevételi sáv	**fő**	**%**
150.000 Ft alatt	3	3,3
150.001 – 250.000 Ft	19	20,7
250.001 – 350.000 Ft	29	31,7
350.001 – 450.000 Ft	17	18,5
450.001 – 550.000 Ft	11	12
550.001 Ft feletti	13	14,1
összesen	*92*	*100,0*

1. táblázat: Az egy főre jutó összes havi nettó bevételre vonatkozó sávok

Az anyagi helyzet felmérésére és az anyagi helyzettel való elégedettség mérésére szolgáló kérdésekre kapott válaszok alapján lehetséges megnézni ezek átfedését. A következő táblázat alapján látható, hogy a kitöltők körében a magasabb havi nettó jövedelemmel rendelkező személyek gondolják úgy, hogy az anyagi helyzetükkel inkább vagy teljesen elégedettek. Másfelől látható az is, hogy minden bevételi sáv esetében volt olyan kitöltő, aki inkább elégedettnek érezte anyagi helyzetét, ugyanakkor a magasabb bérsávba esők közt nem regisztráltunk anyagi helyzetével elégedetlen válaszadót.

bevételi sáv	Egyáltalán nem, vagy inkább nem elégedett	Közepesen elégedett	Inkább igen, vagy teljesen elégedett
150.000 Ft alatt	66,7%	-	33,3%
150.001 – 250.000 Ft	36,8%	42,1%	21,1%
250.001 – 350.000 Ft	17,2%	44,8%	37,9%
350.001 – 450.000 Ft	11,8%	17,6%	70,6%
450.001 – 550.000 Ft	-	18,2%	81,8%
550.001 Ft feletti	-	7,7%	92,3%

2. táblázat: Az egy főre jutó összes havi nettó bevétel és az anyagi helyzettel való elégedettség százalékos összevetése

A kérdőívcsomagban szereplő mérőeszközök fontosabb leíró jellegű eredményeinek bemutatása a következő táblázatban látható:

	Átlag	Szórás	Ferdeség (SE)	Csúcsosság (SE)	Min.	Max.	N
Élettel való elégedettség skála (SWLS-H)	25,37	5,479	-0,573 (0,247)	-0,364 (0,490)	13	35	95
Településsel való elégedettség skála (SWSS)	23,65	6,835	-0,564 (0,247)	-0,098 (0,490)	5	35	95
Otthonnal való elégedettség skála (SWHS)	25,98	6,920	-0,758 (0,247)	0,082 (0,490)	5	35	95
WHO Jól-lét Kérdőív	14,40	3,047	-0,360 (0,247)	0,166 (0,490)	5	20	95
Helykötődés	24,12	6,009	-1,395 (0,247)	1,895 (0,490)	5	30	95
Helyidentitás	20,68	6,994	-0,513 (0,247)	-0,674 (0,490)	5	30	95

3. táblázat: A kérdőívek fontosabb leíró statisztikái

A használt kérdőívekre kapott válaszok és néhány egyéb kérdésre kapott válasz alapján az adatbázis rendelkezik folytonos változókkal, melyeknek kapcsolatát a korrelációs tábla mutatja be, ahol *p< 0 ,05, **p < 0,01.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Élettel való elégedettség skála (SWLS-H)	-	,462**	,590**	,456**	,392**	,315**	-0,065	-0,155
2. Településsel való elégedettség skála (SWSS)	,462**	-	,391**	,413**	,575**	,520**	-0,022	-,298**
3. Otthonnal való elégedettség skála (SWHS)	,590**	,391**	-	,311**	,237*	,242*	-0,200	-,239*
4. WHO Jól-lét Kérdőív	,456**	,413**	,311**	-	,427**	,400**	-0,096	-0,009
5. Helykötődés	,392**	,575**	,237*	,427**	-	,850**	0,161	-0,111
6. Helyidentitás	,315**	,520**	,242*	,400**	,850**	-	0,033	-0,023
7. Életkor	-0,065	-0,022	-0,200	-0,096	0,161	0,033	-	,328**
8. Sólyi évek száma	-0,155	-,298**	-,239*	-0,009	-0,111	-0,023	,328**	-

4. táblázat: A folytonos változók kapcsolatát bemutató korrelációs értékek (Spearman-rangkorreláció)

A főbb változók tekintetében látható, hogy kiemelkedik a helykötődés és helyidentitás változók kapcsolata, melyek között erős, pozitív és szignifikáns együttjárás figyelhető meg. Látható továbbá az is, hogy a két környezeti viszonyulást mérő skála értékei közepesen-erősen együtt mozognak a településsel és az élettel való elégedettség skála értékeivel, de a mentális jól-lét értékeivel is, sőt szignifikáns a kapcsolata az otthonnal kapcsolatban megélt elégedettséggel is. Az élettel való elégedettség értékei leginkább az otthonnal, a településsel való elégedettség és a mentális jól-lét értékeivel mutatnak közepes vagy erős korrelációt. A településsel való elégedettség továbbá pozitívan együttjár a jól-lét értékével, és gyenge, de szignifikáns negatív együttjárást mutat a Sólyon eltöltött évek számával. Az otthonnal való elégedettség közepes és jelentős együttjárást mutat a településsel való elégedettség és a jól-lét skála értékeivel, ugyanakkor – bár inkább gyengén – de szintén negatív és jelentős korrelációt mutat a Sólyi évek számával.

Környezetpszichológiai eredmények leírása

Eredmények a minta egészén

A kérdőívben az élettel, a településsel és a lakókörnyezettel, az otthonnal való közvetlenül mérhető elégedettséget és a településsel kialakított látens viszonyulást, valamint a pozitív életminőség megélt mértékét (jól-lét) is mértük.

Az elégedettséget, helykötődést, helyidentitást és jól-létet mérő kérdőíveket a módszertani fejezetben részletesen bemutatott módon értékeltük ki, ennek megfelelően az elégedettség különböző aspektusait mérő kérdőíveken (elégedettség az élettel, településsel, otthonnal) elérhető legalacsonyabb pontszám 5, a legmagasabb 35, a középső érték 20 pont; a személy és környezetének pszichológiai kapcsolatát vizsgáló kérdőíveken a legalacsonyabb pontszám 5, a legmagasabb 30, a középső érték 17,5 pont; a jól-létet mérő kérdőíven a legalacsonyabb 5, a legmagasabb 20, a középérték 12,5 pont volt.

Az alkalmazott kérdőívek kiemelt jellemzője a megbízhatóság, melynek egyik gyakran alkalmazott mutatója a Cronbach α mely megmutatja, hogy a kérdőív vagy alskálái mennyire célzottan és következetesen mérik az adott jelenséget. A mutató ideális (megbízhatóságot jelölő) értéke 0,7 feletti. A kutatásban használt skálák esetében a Cronbach α értéke megfelelő megbízhatóságot jelöl minden esetben (elégedettség az élettel: 0,819, településsel: 0,890, otthonnal: 0,939; mentális jól-lét: 0,868; helykötődés: 0,932, helyidentitás: 0,948).

A sólyi kitöltők körében az élettel való elégedettség átlagértéke 25,37 (SD = 5,479), ami szignifikánsan magasabb a 20 pontos középértéknél (t(94) = 9,550, p < 0,001, Cohen d = 0,980), azaz a válaszadók az átlagosnál jobban elégedettek az életükkel. A településsel való elégedettség átlaga 23,65 (SD = 6,835), (t(94) = 5,209, p < 0,001, Cohen d = 0,534), és az otthonnal való elégedettség skálán elért pontszámaik átlaga 25,98 (SD = 6,920) tekintetében (t(94) = 8,421, p < 0,001, Cohen d = 0,864) is elmondható, hogy statisztikailag jelentős eltérés mutatkozik a középértékhez képest, mely eredmények azt jelzik, hogy a kitöltők a településsel és saját otthonukkal kapcsolatban is az átlagosnál magasabb elégedettségről számoltak be.[1]

A három érték összehasonlításához végzett próba szignifikáns (bár nem túl erős) különbséget mutatott (F = 6,80, p < 0,001, η_p^2 = 0,023). Az élettel való elégedettség mértéke szignifikánsan magasabb volt, mint a településsel való elégedettség mértéke (p = 0,033), de nem különbözött az otthonnal való elégedettség mértékétől (p = 0,809), továbbá a településsel való elégedettség mértéke is jelentősen eltért, azaz alacsonyabb volt az otthonnal való elégedettség mértékétől (p = 0,006).

A jól-lét skálán elért 14,40-es átlagérték (SD = 3,047) is szignifikáns mértékben magasabb a középértéknél (t(94) = 6,077, p < 0,001, Cohen d = 0,624) tehát a kitöltők az előző időszakra visszagondolva általában inkább jobbnak értékelték közérzetüket, mentális jóllétüket.[2]

A Sóllyal kialakult érzelmi viszonyt mérő helykötődés skálán elért átlagpontszám (M = 24,12, SD = 6,009) is szignifikánsan magasabb (t(94) = 10,732, p < 0,001, Cohen d = 1,101) mint a skálán elérhető középérték és ugyanez igaz a településsel való azonosulást mérő helyidentitás skála esetében is, ahol az átlag 20,68 (SD = 6,994) jelentősen magasabb (t(94) = 4,437, p < 0,001, Cohen d = 0,455) a középértéknél, tehát a környezettel folyton alakuló látens – érzelmi és kognitív - viszonyulást tekintve

[1] A nemparaméteres próbák is jelentős eltérést mutatnak a medián és a referenciaérték közt mindhárom elégedettség skála esetében - Élettel: *W* = 4002, *p* =<0,001, r = 0,831; Településsel: *W* = 3545, *p* =<0,001, r = 0,555; Otthonnal: *W* = 3632, *p* =<0,001, r = 0,774.

[2] A nemparaméteres próba is jelentős eltérést mutat a medián és a referenciaérték közt: *W* = 3694, *p* =<0,001, r = 0,620.

is magasabb érték azt jelenti, a kitöltőkről elmondható, hogy inkább kötődnek és inkább azonosulnak a településsel.[3]

A két környezetpszichológiai változó értékének együttjárása erős, pozitív és szignifikáns (ρ=0,850, p<0,000), ezért a két skála tételein feltáró faktoranalízis elvégzése is indokolt volt. A faktorelemzés során Bartlett-féle szfericitás teszttel és Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) próbával vizsgáltuk meg a tételek közötti kapcsolatot. Az eredmények alapján a tételek összefüggésben állnak egymással, így feltételezhető a tételek mögötti látens változó megléte (Bartlett-teszt: $\chi 2$ (45) = 988,250, p < 0,001; KMO = 0,943) valamint a tételek alkalmasnak bizonyultak a principal axis factoring becslési módszert alkalmazó eljárás futtatására (Anti-image mátrix: MSA > 0,9 minden esetben). A feltáró faktoranalízis eredménye azt mutatta, hogy a helykötődést és helyidentitást mérő mind a 10 tétel egy faktorba rendeződött (a faktorsúlyok magasak, 0,906 és 0,766 között mozognak), azaz a 10 tétel ebben a mintában empirikusan nem választható szét és egy közös, magasabb rendű konstruktumként jelenik meg a településsel fennálló érzelmi és identitásbéli látens viszonyulás formájában. A faktor által magyarázott variancia (75,75%) bőven meghaladja a társadalomtudományi kutatásokban elvárható értéket (60%).

Minthogy a tételekkel való egyetértést a válaszadók egy hatfokú Likert-skálán ítélhették meg, így e tételekből álló kérdőívben az elérhető legalacsonyabb pontszám 10, a legmagasabb 60, a középső érték 35 pont volt. A válaszadók által elért pontszám átlaga 44,80 (SD = 12,576), ez szignifikánsan magasabb a 35 pontos középértéknél (t(94) = 7,595, p < 0,001, Cohen d = 0,779), ami az átlagosnál erősebb Sólyhoz való látens kapcsolódást (a személyes identitás és érzelmi kötődés, valamint Sóly közötti viszonylag erős kapcsolatot) mutat a válaszadók esetében.[4] A 10 tétel alkotta kérdőív megbízhatóan mér, a Cronbach α értéke 0,964 volt.

Eredmények a minta alcsoportjain

A kérdőívben gyűjtött demográfiai és szocioökonómiai adatok segítségével lehetőség nyílik a mintát részletesebb is megvizsgálni az elégedettség, jól-lét és látens viszonyulás tekintetében.

1. Nemek szerinti különbségek

Az élettel való elégedettség (férfiak: M = 26,60, SD = 5,310; nők: M = 24,20, SD = 5,511), a településsel való elégedettség (férfiak: M = 24,77, SD = 6,414; nők: M = 22,64, SD = 7,222), valamint az otthonnal való elégedettség (férfiak: M = 28,02, SD = 5,930; nők: M = 24,14, SD = 7,354) skálák esetében is eltérőek az átlagos értékek, azonban jelentősnek tekinthető statisztikai jelentőségű eltérés az otthonnal való elégedettséggel kapcsolatban figyelhető meg (t(90,6) = 2,818, p = 0,006, Cohen d = 0,581) a férfiak javára, továbbá az élettel való elégedettség kapcsán (t(89,8) = 2,140, p = 0,035, Cohen d = 0,444) szintén a férfiak értek el átlagosan magasabb értékeket.

A jól-lét (férfiak: M = 15,09, SD = 2,910; nők: M = 13,88, SD = 3,101) és a Sóly iránti látens viszonyulást mérő kérdőíveken (férfiak: M = 46,26, SD = 11,080, nők: M = 43,38, SD = 13,889) ugyan eltérő átlagos eredmények láthatóak nemek szerint, azonban statisztikai értelemben nincs jelentős eltérés a csoportok között.

[3] A nemparaméteres próbák is jelentős eltérést mutatnak a medián és a referenciaérték közt mindkét esetben – Helykötődés: *W* = 4155, *p* =<0,001, r = 0,822; Helyidentitás: *W* = 3376, *p* =<0,001, r = 0,480.

[4] A nemparaméteres eljárás is szignifikáns különbséget mutat: *W* = 3813, *p* =<0,001, r = 0,708.

2. Iskolai végzettség szerinti különbségek

A megbízhatóbb elemzés érdekében három csoport került kialakításra (érettségivel nem rendelkezők N=24, érettségizettek N=27, felsőfokú végzettségűek N=41). A végzettség szerinti csoportok és a felvett skálákon elért átlagos eredmények a következő táblázatban kerültek összegzésre.

	Érettségivel nem rendelkezők		Érettségivel rendelkezők		Felsőfokú végzettséggel rendelkezők	
	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás
Élettel való elégedettség	24,54	6,561	24,41	5,872	26,61	43,98
Településsel való elégedettség	24,38	8,010	23,59	7,110	23,66	59,65
Otthonnal való elégedettség	26,13	8,543	26,00	6,805	26,34	58,93
Jól-lét	14,54	3,203	13,74	3,218	14,85	2,860
Látens környezeti viszonyulás	48,13	12,273	42,56	14,243	45,00	10,761

5. táblázat: Az iskolai végzettség szerint elért skálaértékek összegzése

Az elégedettség, jól-lét, valamint a látens környezeti viszonyulás skálákon elért átlagértékek ugyan eltérőek a különböző iskolai végzettség szerint kialakított csoportok esetében, de egy esetben sem térnek el egymástól szignifikánsan.

3. Életkor szerinti különbségek

A skálaértékek összehasonlításához három életkorcsoport került kialakításra: fiatal felnőttek (18-39 év közöttiek) N=28, középkorú felnőttek (40-54 év közöttiek) N=44; idősek (55 évnél idősebbek) N=22. Az életkor szerinti csoportok és a felvett skálákon elért átlagos eredmények a következő táblázatban kerültek összefoglalásra.

	Fiatal felnőttek		Középkorú felnőttek		Idősek	
	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás
Élettel való elégedettség	26,00	5,497	25,45	5,407	24,23	5,756
Településsel való elégedettség	23,68	7,912	23,30	6,385	23,86	6,304
Otthonnal való elégedettség	26,43	7,791	26,50	6,407	23,95	6,579
Jól-lét	14,43	3,543	14,75	2,243	13,50	3,661
Látens környezeti viszonyulás	43,18	14,283	44,18	12,574	47,50	10,084

6. táblázat: Az életkor szerint elért skálaértékek összegzése

Az elégedettség, jól-lét, valamint a látens környezeti viszonyulás skálákon elért átlagértékek ugyan ebben az esetben is eltérőek az életkor szerint kialakított csoportok esetében, de egy esetben sem térnek el egymástól szignifikánsan.

4. Az anyagi helyzettel való elégedettség szerinti különbségek

A skálaértékek összehasonlításához ezúttal is három csoport került kialakításra: az anyagi helyzetükkel egyáltalán nem, vagy inkább nem elégedettek (N=16); a közepes mértékben elégedettek (N=27); illetve az inkább vagy teljes mértékben elégedettek (N=52) csoportja. Az így kialakított csoportok és a felvett skálákon elért átlagos eredmények a következő táblázatban kerülnek bemutatásra.

	Egyáltalán nem, vagy inkább elégedetlenek		Közepesen elégedettek		Inkább vagy teljes mértékben elégedettek	
	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás
Élettel való elégedettség	20,63	6,531	23,26	4,888	27,92	3,814
Településsel való elégedettség	18,56	7,840	22,11	6,308	26,02	5,714
Otthonnal való elégedettség	22,50	7,052	23,19	8,740	28,50	4,505
Jól-lét	11,94	3,768	14,00	2,646	15,37	2,536
Látens környezeti viszonyulás	37,56	12,193	43,30	15,051	47,81	10,269

7. táblázat: Az anyagi helyzettel való elégedettség szerint elért skálaértékek összegzése

Mivel a vizsgált skálák nem követték a normál eloszlást, a csoportok elemszámai nem tekinthetőek kiegyensúlyozottnak, továbbá a Levene-teszt eredményei szerint két skála (élettel és otthonnal való elégedettség) esetében sérült a szóráshomogenitás feltétele, a csoportok közti különbségek vizsgálatára egységesen a nemparaméteres eljárások közé sorolt Kruskal-Wallis próbát alkalmaztuk. Az eredmények szerint mind az öt vizsgált skála esetében szignifikáns csoportkülönbség jelent meg a három anyagi elégedettség szerinti csoport között:

a. Élettel való elégedettség - $\chi^2(2) = 26{,}483$, $p < 0{,}001$, $\varepsilon^2 = 0.281$
b. Településsel való elégedettség - $\chi^2(2) = 16{,}445$, $p < 0{,}001$, $\varepsilon^2 = 0{,}175$
c. Otthonnal való elégedettség - $\chi^2(2) = 10{,}870$, $p = 0{,}004$, $\varepsilon^2 = 0{,}115$
d. Mentális jól-lét - $\chi^2(2) = 13{,}925$, $p < 0{,}001$, $\varepsilon^2 = 0{,}148$
e. Látens környezeti viszonyulás - $\chi^2(2) = 8{,}523$, $p = 0{,}014$, $\varepsilon^2 = 0{,}091$

A post-hoc elemzések arra a mintázatra mutatnak rá, hogy szinte minden esetben az anyagi helyzetükkel inkább vagy teljesen elégedettek értek el magasabb értékeket a vizsgált skálákon az elégedetlenek és a közepesen elégedetlenek értékeihez képest, ugyanakkor utóbbi két csoport eloszlása egyik esetben sem különbözik jelentősen egymástól. Kivételt képez a mintázatban a jól-lét és a látens környezeti viszonyulás, melyek esetében az anyagi helyzetükkel közepesen elégedett és inkább elégedett kitöltők skálaértékeinek eloszlása nem tér el egymástól jelentősen, ellenben mindkét csoport skálaértékei szignifikáns mértékben magasabbak az anyagi helyzetükkel inkább elégedetlen csoport tagjainak értékeihez képest.

5. A Sólyra történt beköltözés szerinti különbségek

A kutatásban résztvevők megoszlanak aszerint is, hogy születésük óta élnek a településen (N=17), vagy csak később költöztek Sólyra (N=78). A két csoport skálaértékei a következőképpen alakultak:

	Születésük óta Sólyon élők		A településre később beköltözők	
	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás
Élettel való elégedettség	27,94	4,507	24,81	5,536
Településsel való elégedettség	27,06	6,250	22,91	6,767
Otthonnal való elégedettség	26,76	8,066	25,81	6,692
Jól-lét	15,59	2,210	14,14	3,153
Látens környezeti viszonyulás	55,12	5,487	42,55	12,578

8. táblázat: A születésüktől kezdve Sólyon élők skálaértékeinek összevetése a később beköltöző kitöltők értékeivel

A két csoport átlagértékei több esetben szemmel láthatóan eltérnek, ugyanakkor a mintanagyságok jelentős eltérése ezt jelentősen befolyásolja. A megfelelő értelmezéshez ezért a minták nagyságára és a szóráshomogenitásra kevésbé érzékeny eljárással[5] vizsgáltuk meg a két csoport értékeinek eltérését. Ezek alapján gyenge, de szignifikáns különbséget mutat a két csoport a jól-lét mutató tekintetében ($U = 452,5$, $p = 0,040$, $r = 0,317$), továbbá erősen különbözik a településsel való látens kapcsolatot mérő skála értékeiben ($U = 221,5$, $p < 0,001$, $r = 0,666$). Ez mindkét esetben azt jelenti, hogy a születésük óta a településen élők magasabb és statisztikai értelemben jelentősen eltérő értékeket produkáltak a mentális-jóllétet, valamint a településhez való kötődést és az azzal való azonosulást mérő kérdőíveken mint a településre csak később beköltöző kitöltők, ugyanakkor azt is jelenti, hogy az élettel, a településsel és az otthonnal kapcsolatos pontszámok eloszlása jelentősen nem tér el a két csoport tagjainak válaszai között.

A jelenség további vizsgálatára egy másik csoportosítás mentén is elemzésre kerültek a kérdőíveken elért eredmények. A 2013 előtt már a településen élők (N=35), valamint a 2013-ban vagy utána beköltözők (N=39) csoportok fontosabb értékeit a következő táblázat tartalmazza.

	2013. év előtt is Sólyon élők		2013. év óta Sólyon élők	
	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás
Élettel való elégedettség	24,20	5,945	25,23	5,193
Településsel való elégedettség	21,69	6,082	24,46	6,778
Otthonnal való elégedettség	25,20	6,384	26,87	6,420
Jól-lét	13,89	3,188	14,49	3,111
Látens környezeti viszonyulás	39,91	12,599	45,44	11,541

9. táblázat: A 2013.év előtt és az azután megtelepedők skálaértékeinek összevetése

A csoportok szerinti összehasonlítása eredményei alapján egyedül a látens környezeti viszonyulás tekintetében látható szignifikancia-szint közeli eltérés, azonban összességében elmondható, hogy a vizsgált változók tekintetében nincs eltérés a 2013. év előtt is Sólyon élők és az azt követően beköltözők átlagos értékei között.

6. Költözési szándék szerinti eltérések

Ahogy korábban is kifejtésre került elenyésző számban – mindösszesen 6 fő - szerepelnek a kitöltők között olyan személyek, akik azt válaszolták, hogy terveik, szándékait szerint a következő három évben szeretnék elhagyni a települést. A két jelentősen eltérő mintaelemszámmal bíró csoport skálaértékeit tartalmazza az alábbi táblázat.

[5] Mann-Whitney U-próba

	Szándékában áll elköltözni		Nem áll szándékában elköltözni	
	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás
Élettel való elégedettség	20,83	4,622	25,64	5,438
Településsel való elégedettség	18,83	7,494	24,06	6,706
Otthonnal való elégedettség	20,83	10,187	26,34	6,619
Jól-lét	12,83	4,262	14,50	2,967
Látens környezeti viszonyulás	25,00	11,559	46,07	11,574

10. táblázat: A Sólyt elhagyni szándékozók és nem szándékozók skálaértékeinek összevetése

Ebben az esetben is a minták nagyságának nagymértékű eltérésére és a normalitásra kevésbé érzékeny eljárással vetettük össze a két csoport értékeit. Az így kapott eredmények azt mutatják, hogy az élettel való elégedettség tekintetében látható statisztikai értelemben is jelentős eltérés ($U = 116.5$, $p = 0,023$, $r = 0,558$) a csoportok között, valamint a Sóllyal kialakított affektív és kognitív gyökerű látens viszonyulást mérő skálán kapott értékek ($U = 48,00$, $p < 0,001$, $r = 0,818$) különböznek szignifikáns szinten a költözést nem fontolgató személyek esetében. Mindebből következik, hogy az élettel való elégedettség és a helykötődés, helyidentitás változók mentén értek el statisztikai értelemben is jelentősen alacsonyabb értékeket azok a kitöltők, akik szándékaik szerint a következő pár éven belül szeretnének elköltözni a községből.

7. Családi állapot szerinti eltérések

A kategorizálás alapját ebben az esetben az adta, hogy a kitöltőnek van-e gyermeke (N=71) vagy nem alapított még családot (N=22). A skálaértékek ennek mentén a következőek:

	Van gyermeke		Nincs gyermeke	
	Átlag	Szórás	Átlag	Szórás
Élettel való elégedettség	25,61	5,595	24,77	5,126
Településsel való elégedettség	24,01	6,989	23,18	6,322
Otthonnal való elégedettség	25,87	6,797	26,73	7,529
Jól-lét	14,55	2,999	14,09	3,235
Látens környezeti viszonyulás	45,72	12,452	42,09	13,049

11. táblázat: A családi állapot szerinti skálaértékek összevetése

A független mintás t-próbák eredményei alapján egyik skála esetében sincs szignifikáns eltérés a két csoport átlagértékei között.

8. Ingázási szokások szerinti eltérések

Az elvégzett variancia-elemzések alapján az látható, hogy egyedül az otthonnal való elégedettség tekintetében mutatkozik eltérés a csoportok között ($F (3,91) = 5,144$, $p = 0,002$). A különbség az egyáltalán nem ingázók és a heti 1-4 napot ingázók csoportátlagai között (-6,565, $p = 0,016$), valamint az 1-4 napot és a 6-7 napot ingázók csoportátlagai között (8,247, $p = 0,003$) látható, ami azt jelenti, hogy az 1-4 napot ingázók otthonnal való elégedettsége ($M = 30,62$, $MD = 4,426$) szignifikánsan magasabb a másik két csoport átlagos értékénél, de nem tér el a heti 5 napot ingázók átlagától. Amikor az ingázással töltött napi idő szerint vizsgáljuk a skálaérték átlagokat, akkor szintén az otthonnal való elégedettség ($F (4,90) = 2,798$, $p = 0,031$) továbbá a jól-lét skála esetében ($F (4,90) = 3,339$, $p = 0,013$) figyelhető meg a csoportok között jelentős eltérés. Ez az eltérés a nem ingázók és a naponta 30 percnél kevesebbet ingázók otthonnal való elégedettsége (-6,458, $p = 0,028$) között látható, mely szerint utóbbiak átlagosan elégedettebbek otthonukkal. A jól-lét skálán elért átlagos értékek tekintetében a nem ingázók, valamint a naponta 90 percnél is többet ingázók között figyelhető meg jelentős eltérés, ahol utóbbiak átlagosan magasabb (3,851, $p = 0,022$) és szignifikáns átlagokat értek el a jól-lét skálán.

Az eredmények összegzése

A kérdőív kiértékelésének egyik legfontosabb eredménye, hogy elmondható, a sólyiak minden elégedettséget mérő skálán a középértéktől jelentősen magasabb pontszámokat értek el, tehát az életükkel, a településsel és saját otthonukkal kapcsolatban is inkább magasabb elégedettségről számoltak be. A három elégedettség-mutató összevetése rávilágított, hogy főképp az életükkel és a saját otthonukkal kapcsolatban érzik ezt így, a településsel való elégedettségük ennél átlagosan alacsonyabb szinten volt mérhető.

A kitöltők az előző időszakra visszagondolva általában inkább jobbnak értékelték közérzetüket, mentális jóllétüket, továbbá elmondható, hogy jellemzően inkább éreznek kötődést a települést iránt, és inkább az identitásuk részének tartják Sólyt. Ezt az jelenséget tovább erősítette a két mérőeszköz indokolt összevonása után kialakított új skálán kapott eredmény is.

A válaszadó sólyiak körében elmondható, hogy a férfiak azok akik inkább elégedettek általánosságban az életükkel és az otthonukkal, viszont egyéb jelentős eltérésről a nemek szempontjából – továbbá az iskolai végzettség, családi állapot vagy életkor szempontjából - nem állítható.

Válaszaik alapján a helyiek inkább elégedettek anyagi helyzetükkel. Az ezen csoportba tartozó személyek az inkább elégedetlenek és a legtöbb esetben a közepesen elégedettek táborához képest is magasabb mentális jól-létről, a községhez fűződő érzelmi kötődésről és azonosulásról számoltak be, továbbá elégedettebbek életükkel, a településsel és az otthonukkal is. Kivételt képez ebben a mintázatban a jól-lét és a látens környezeti viszonyulás, melyek esetében az anyagi helyzetükkel közepesen elégedett és inkább elégedett kitöltők nem válnak el élesen, tehát hasonló mértékben értékelték és ítélték meg mentális állapotukat és a településhez való viszonyukat. Mindebből következik, hogy az anyagi helyzetükkel elégedetlenek jelentősen elégedetlenebbek életükkel, a közvetlen és tágabb (társas és fizikai) környezetükkel és rosszabbnak ítélték meg közérzetüket.

A kutatásban résztvevő sólyiak döntő többsége (közel 80%-a) ingázik – leginkább személygépjárművel - a mindennapi megélhetése érdekében. Eredményeink alapján pusztán egyetlen elégedettség skálán jelentkezett különbség, mégpedig aszerint, hogy a heti 1-4 napot ingázók elégedettsége az otthonukkal magasabb, mint a nem ingázók és a heti 6-7 napot ingázók elégedettsége. Továbbá elmondható, hogy a napi 30 percnél kevesebbet ingázók megélt elégedettsége is magasabb az otthonuk kapcsán, mint azoknak akik nem hagyják el munka miatt a községet, illetve az is, hogy a nem ingázókhoz képest a naponta 90 percnél is többet utazók magasabb mentális jól-létről számoltak be.

A településről elköltözni szándékozók száma elenyésző. Róluk általánosságban elmondható, hogy jövőjüket Sólyon elképzelő személyekhez képest főképp az életükkel kapcsolatban elégedetlenek, valamint, hogy kevésbé kötődnek és azonosulnak a községgel.

Mivel a települést az elvándorlás helyett inkább a beköltözés jelensége érinti és foglalkoztatja, ezért fontosnak tartottuk megvizsgálni, hogy milyen eltérések mutatkoznak aszerint, hogy valaki született sólyi, vagy későbbi élete során költözött a településre. A vizsgált mintán az látható, hogy a születésük óta a településen élők átlagosan minden területtel elégedettebbek, jobbnak ítélték meg mentális jól-létüket és erősebb a kapcsolatuk a településsel is, azonban statisztikai értelemben jelentős eltérésről csak két területen beszélhetünk: a születésük óta Sólyon élők kiemelhetően magasabb mentális-jóllétről, illetve a faluhoz való kötődésről és azonosulásról számoltak be mint a beköltözők.

Mellékletek

1. sz. melléklet: Workshop a településen

Workshop Sóly településen

2026. január 24., 10:00-12:30

Polgármesteri Hivatal, Sóly

Az esemény facebook linkje: https://www.facebook.com/events/1872771373610880/

A kérdőíves felmérés leíróstatisztikai eredményeinek bemutatása kapcsán 2026. január 24-re workshopot szerveztünk. A workshopon a megjelentektől további értékes hozzászólásokat kaphattunk az adatelemzéshez. A hozzászólások az alábbiak voltak:

Van-e különbség az egyes települési részeken élők válaszai között?

- A Szőlőhegyen és a „belfaluban" (Kossuth Lajos utca) élők közötti különbségek megmutatása.
- Az Erdőalja-Zrínyi Miklós-Petőfi Sándor utca településrészen és a „belfaluban" élők eredményei közötti különbségek.
- A beköltözők és a Sólyon születtek eredményei közötti különbségek megvizsgálása.

Társadalmi csoportok közötti különbségek megmutatása a kérdőív eredményeiben:

- Fiatal és idős közötti különbségek megmutatása.
- Gyermekes és nem gyermekes válaszolók közötti különbségek megmutatása.

A megjelentek egyértelműen kiemelték azt, hogy a jövőbeli közösségi összetartozáshoz elengedhetetlen a falu értékeinek kiemelése.

Falu értékeire:

- Közösségi élet: A közösséget a faluban össze kell fogni – sok generáció bevonása a falu életébe.
- „Befogadó falu"-kép erősítése: A polgármester-választás miatt kialakult megosztottság már csökkent, de nem tűnt még el – ezen dolgozni kell.
- A faluban megjelenő sportélet: pingpong, foci, spinning stb.
- A falu gazdag történelme: Református templom, Fa-kard, történelmi borvidék.
- Aktív egyesületek, de van még hova fejlődni (régen aktívabb volt az egyesületi élet a faluban).

2. sz. melléklet: Rövid hír a kérdőívről

Megjelent: Soly.hu facebook oldal

📣Kedves sólyiak!📣

Az elnyert TINLAB pályázatnak köszönhetően egy kutatás zajlik településünkön.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Ember-Környezet Tranzakció Intézetének (ELTE EKTI) kutatói egy környezetpszichológiai vizsgálatot végeznek a településen ❗

Miről szól a kutatás? A kutatásban arra kíváncsiak, hogy mennyire elégedett Ön az életével, a településsel és az otthonával. Ezen felül vizsgálják a lakosok pszichológiai kötődését a településhez, az ingázási szokásokat, valamint a jövőbeli terveket (pl. elköltözési szándék).

Kik vezetik a kutatást? A vizsgálat szakmai vezetője Dr. Dúll Andrea környezetpszichológus, az ELTE EKTI intézetigazgató egyetemi tanára.

Hogyan vehet részt? Egy rövid, kb. 10-12 perces kérdőív kitöltésével, mely az alábbi linken elérhető:

👉**https://elteppk.eu.qualtrics.com/jfe/form/SV_ehV0wJB8fh78tdI**

‼️A kérdőív kitöltésének határideje:

2026.01.22. éjfél‼️

Kérem, támogassák munkánkat a kérdőív kitöltésével!

Ispán Krisztina

polgármester

Sóly.hu
Január 14., 20:24 ·

📣Kedves sólyiak!📣

Az elnyert TINLAB pályázatnak köszönhetően egy kutatás zajlik településünkön. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Ember-Környezet Tranzakció Intézetének (ELTE EKTI) kutatói egy környezetpszichológiai vizsgálatot végeznek a településen ❗

Miről szól a kutatás? A kutatásban arra kíváncsiak, hogy mennyire elégedett Ön az életével, a településsel és az otthonával. Ezen felül vizsgálják a lakosok pszichológiai kötődését a településhez, az ingázási szokásokat, valamint a jövőbeli terveket (pl. elköltözési szándék).

Kik vezetik a kutatást? A vizsgálat szakmai vezetője Dr. Dúll Andrea környezetpszichológus, az ELTE EKTI intézetigazgató egyetemi tanára.

Hogyan vehet részt? Egy rövid, kb. 10-12 perces kérdőív kitöltésével, mely az alábbi linken elérhető:
👉 **https://elteppk.eu.qualtrics.com/jfe/form/SV_ehV0wJB8fh78tdI**

‼️A kérdőív kitöltésének határideje:
2026.01.22. éjfél‼️

Kérem, támogassák munkánkat a kérdőív kitöltésével!

Ispán Krisztina
polgármester

#solyiönkormányzat
#elte
#kutatás
#tegyünkegyüttsólyért